

Folketingets Kulturdvalg
Christiansborg
1240 København K

Kulturministeren

Kulturministeriet
Nybrogade 2
1203 København K

Tlf : 33 92 33 70
Fax : 33 91 33 88
E-mail : kum@kum.dk
Web : www.kum.dk

10. juni 2015

Folketingets Kulturdvalg har den 6. maj 2015, efter ønske fra Alex Ahrendtsen (DF), stillet mig følgende spørgsmål, nr. 5 (Beslutningsforslag nr. B 124), som jeg hermed skal besvare.

Spørgsmål:

Ministeren bedes oplyse, hvilke andre virksomheder, foreninger m.m. bruger i dag den lukkede kongekrone?

Svar:

I forbindelse med spørgsmålet oplyser Rigsarkivet følgende:

”I besvarelsen af dette spørgsmål sonder Rigsarkivet mellem brug af lukket kongekrone som alenestående figur og brug af lukket kongekrone som sammensat figur. Rigsarkivet skal indledningsvist forklare, at der ikke eksisterer en udtømmende liste over de institutioner mv. der har ret til at anvende lukket kongekrone. Såfremt Rigsarkivet bliver kontaktet vedr. en anvendelse af lukket kongekrone vil Rigsarkivet foretage en konkret vurdering vedr. adkomsten til brugen.

Lukket kongekrone som alenestående figur

Den lukkede kongekrone kan anvendes af Kongehuset og af Staten og dens myndigheder og institutioner. Kgl. hofleverandører må anvende kronen, når prædikatet samtidigt anføres. Prædikat som kgl. hofleverandør tildeles af H.M. Dronningen gennem Hofmarskallatet. Enkelte private foreninger og institutioner af ideel karakter eller med traditionel tilknytning til Kongehuset anvender kronen. Det sker med hjemmel i gammel sædvane eller som følge af særlig tilladelse.

Lukket kongekrone i sammensat figur

Lukket kongekrone i sammensat figur kan anvendes af enkelte institutioner og erhvervsdrivende. Rigsarkivet har på nuværende tidspunkt kendskab til disse:

Den offentlige postbefordrings brug af den sammensatte figur sker med hjemmel i postloven se svar til spørgsmål 4.

Bagernes brug af den sammensatte figur (den kronede bagerkringle) sker med hjemmel i gammel sædvane. Rigsarkivet har fundet sædvanen beskrevet i følgende kilder:

- Svar fra Statsministeriet (Ministerialtidende 1923, s. 103, nr. 93) til en skræddermester, der i 1923 havde forespurgt om lov til at anvende en krone af samme form som bagerne i sin markedsføring, hvor det bl.a. anførtes: "...hvorved bemærkes, at Bagernes Anvendelse af den kronede Kringle (som en Figur) i den germanske verden har Hjemmel i en ældgammel Sædvane, som formentlig har sin Oprindelse fra Bageres modige Optræden under Tyrkernes Belejring af Wien.". I denne skrivelse henvises der til en dom i Landsover- samt Hof- og Stadsretten((UFR 1915, s. 870.) fra 1914, hvor en bager nægtes tilladelse til at anvende rigsvåbenet, og hvor der i et responsum er anført, at det er almindeligt: "...at Bagere skiltes med og paa Emballage anbringer en Kringle med en Krone over (∴ sammenhængende, ikke Krone uden Kringle og aldrig Rigsvaabenet) ...".
- I en skrivelse fra Statsministeriet til Aarhus Stiftstidende d. 19. juni 1935, meddelte Statsministeriet: "... at der i Statsministeriets Skrivelse af 28. Marts 1923, hvor en gammel sædvanemæssig Hjemmel for private til Benyttelsen af Kongekronen omtales, kun er sigtet til den af Bagerne benyttede Krone, som indgaar i en særpræget kombineret Figur, den kronede Kringle, der gennem adskillige Aarhundreder har været et Fællesmærke for denne Stand i hele den germanske Verden. Det er dette særlige Forhold, der har begrundet, at Ministeriet ikke har ønsket at skride ind mod Anvendelsen, medens Statsministeriet i øvrigt har den Opfattelse, at der overhovedet ikke af private gennem Sædvane kan opnaas Ret til at benytte Statsmyndighedernes Kendetegn, idet en saadan Benyttelse i sig selv strider mod Forholdets Natur." (J.nr. 393 a/35). Det fremgår heraf, at det er den sammensatte figur, krone og kringle, opfattes som bagernes mærke.
- Rigsarkivet har i 2002 til Patent- og Varemærkestyrelsen udstukket retningslinjer for den kronede bagerkringle, og heraf fremgår: "Danske bagere anvender traditionelt en lukket krone, der svarer til kongekronen eller har lighed med denne. En sådan kroneform må dog ikke anvendes separat, men kun i kombination med en kringle. Den kronede kringle er således blevet et billedmærke for bagernes produkt og falder derfor ind under varemærkelovens bestemmelser i § 13, stk. 2, nr. 2. Den enkelte bager kan ikke indregistrere en kronet kringle og dermed forbeholde brugen heraf for sig selv, da retten til at anvende en kronet kringle er kollektiv." (J.nr. 1997-82-0008 (5).

Rigsarkivet har ved flere lejligheder haft anledning til at reagere overfor bagere, der bruger den lukkede kongekrone eller en efterligning heraf uden kringlen, hvilket ikke er tilladt.”

Marianne Jelved